

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Commissie van redactie

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

GEBED OM WIJSHEID

En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hijze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt, en zij zal hem gegeven worden.

Jacobus 1 : 5

Jacobus, de broeder des Heeren, schrijft een brief aan de twaalf stammen in de verstrooiing.

Beproevingen zijn van grote waarde. Zo schrijft Jacobus. Als het geloof beproefd, echt gebleken is, dan komt men tot volharding, d.w.z. tot een rechte gesteldheid temidden van alle beproevingen. Daartoe heeft men wijsheid nodig.

Wijsheid is het rechte inzicht. Die wijsheid heeft elk mens van dag tot dag nodig in elk opzicht: wijsheid om de Heere te zoeken terwijl Hij te vinden is, en Hem aan te roepen terwijl Hij nabij is; wijsheid om de Heere te kennen in alle wegen, wijsheid om in tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar en in de toekomst vertrouwend te kunnen zijn, wijsheid om zich aan de Heere te gewennen en vrede te hebben, hoe de weg ook gaat.

Die wijsheid bezit de mens van zichzelf niet. Hij is dwaas, week van God af, zoekt het leven buiten God, luistert naar verkeerde raadgevers: satan, wereld en verdorven hart. Dat is noodlottig. Bij volharding in de dwaasheid komt de mens eeuwig om en bezit hij hier geen ware troost. Ook een begenadigde kan nog zo dwaas zijn, dat hij ver van de Heere leeft, het met de Heere niet eens is, geen troost heeft in tegenspoeden, geen nut heeft van roepstemmen en verdrukkingen. Wijsheid verdrijft de dwaasheid. Daardoor krijgt men deel aan God in Christus. Daardoor gaat men zich aan de Heere gewennen in alle wegen, om dan beproefd en gelouterd aan Christus gelijkvormig te worden.

Daarom is het gebed noodzakelijk. Het is de weg om van alle dwaasheid verlost te worden en wijsheid te verkrijgen. Daardoor is er een vasthouden aan de Heere en een gemeenschap met Christus, Die in alles deze wijsheid beoefend heeft. Hij zocht de ere Gods, was in alles geduldig, hield vast aan God, hield stand tot het einde en overwon volkomen.

Jacobus begrijpt wel, dat niet ieder die wijsheid bezit en beoefent, maar dat veeleer het tegendeel het geval is. Maar dat is juist reden voor hem om te schrijven: en indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere. Hij sluit daarbij niemand van zijn lezers uit en daarom is het ook voor ons van belang om naar hem te luisteren. Want als we naar Jacobus luisteren, dan luisteren

we naar de Heere Zelf. Jacobus was dienstknecht en mocht het Woord Gods overbrengen. Iemand kan — en dat is een grote zegen — tot de ontdekking komen, dat hij dwaas is. Denk maar aan de verloren zoon. Iemand kan — en dat is ook een grote zegen — tot de ontdekking komen, dat hij in zichzelf dwaas blijft. Dat ging Asaf verstaan, toen hij in Gods heiligdommen mocht ingaan.

Nu, zegt Jacobus, als iemand wijsheid ontbreekt, als iemand tot het besef komt, dat hij deze wijsheid mist en niet kan missen, als iemand de noodzaak leert kennen om van alle dwaasheid verlost te worden en de ware wijsheid te verkrijgen, dat hij ze begere. Dit begeren ziet op een ernstig, aanhoudend gebed. Het is een van harte zoeken met ingespannen krachten. Dan kan men er alles voor prijs geven en houdt men aan, ook al schijnt alles tegen.

Maar, zo schrijft Jacobus even verder, dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende..... Het gaat om het ware gebed, het gebed des geloofs, dat opwelt uit het hart, waardoor men aan de Heere kan vasthouden.

Dan zal er rechte ootmoed zijn, in het besef dat alle weldaden verzondigd zijn vanwege de dwaasheid. Dan komt er een ware schuldbelijdenis en een pleiten op Gods genade in Christus, Die verzoening teweegbracht.

Jacobus wijst de weg naar God. Hij is de God der wijsheid, Die alles met wijsheid geschapen heeft en bestuurt. Hij heeft in Zijn wijsheid een weg uitgedacht tot verlossing. Hij is wijs in het toebrengen van zondaren en in het leiden van Zijn volk. De weg des Heeren is volmaakt. Hij is de Alwetende. Hij kent de dwaasheid, weet wat van de mens is te wachten. Hij luistert naar het geroep van hen, die wijsheid begeren. Hij weet van alle moeite en verdriet, opdat men het in Zijn hand geve. Hij is de Almachtige, in staat om te geven wat men ook behoeft, hier samengevat in dit ene woord: wijsheid. Hij is Schepper en Herschepper en heeft alles in Zijn hand. Hij is ook de Genadige. Hij zou in Zijn rechtvaardigheid geheel het mensdom hebben kunnen overgeven aan eigen dwaasheid, maar wacht om genadig te zijn. Hij heeft Zijn rechtvaardigheid verheerlijkt in Christus om Zijn barmhartigheid te kunnen bewijzen en genadig te kunnen zijn.

Hij is een gevend God. Dat wil zeggen, dat

VAN DE ADMINISTRATIE

Velen, die reeds het abonnementsgeld voor de derde jaargang betaalden, deden er een extraatje bij, zodat weer aan giften werd ontvangen f 134,50. Deze blijken van waardering voor ons blad, bemoedigden ons om ook in 1968 onze arbeid voort te zetten. Er is veel geld nodig, maar steeds kan alles op tijd betaald worden, waarom wij een beroep op al onze abonnees blijven doen om ook stoffelijk ons blad te blijven steunen. Ook deed het ons goed te vernemen, dat de Heere de inhoud van ons blad wil zegenen tot onderwijzing voor het persoonlijke zieleleven. Verschillende abonnees gaven hun blad ter lezing aan anderen, waardoor nieuwe abonnees konden worden ingeschreven. Laten we er allen toe mogen blijven dragen dat ons blad meer bekendheid ontvangt, de beginselen zijn het zo waard om onderzocht te worden. Wij blijven belangstellend uitzien. Ook onze dank voor een abonnee te Epe, die ons vele adressen doorgaf voor proefnummers. Ons gironummer is 704350 t.n.v. Adm. Bewaar het Pand, v. Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn. v.d.l.

Hij naar Zijn welbehagen niet anders kan doen dan geven. Hij geeft Zichzelf in Christus. Hij geeft in Hem alles aan tijdelijke, geestelijke en eeuwige zegeningen.

Hij geeft een iegelijk. De Heere sluit niemand uit, die in het gebed wijsheid en alles van Hem begeert. Dat moet alle bezwaren wel wegnemen en de toevlucht bij Hem doen zoeken. Hij geeft mildelijk. Hij bezit een eeuwige volheid en bevestigt het voortdurend: al wat u ontbreekt, schenken Ik, zo gij het smeekt, mild en overvloedig. Dat is tot vervulling van alle nooddrift. Dan blijft er geen gebrek over. De Heere verwijt niet. Dat zou Hij wel kunnen doen. Dat wordt menigmaal gevreesd. Maar Hij is als de vader in de gelijkenis van de verloren zoon. De zoon kwam en de vader zag hem van verre, omarmde hem, gaf hem een ander kleed, deed hem een ring om en bereidde een grote maaltijd. Hij was verblijd en liet aan zijn kind zijn grote liefde merken. Verdiend is, dat de Heere niet verhoort, dat Hij verwijt, telkens weer, maar Hij openbaart Zijn vergevende liefde in Christus, Die daartoe alles moest verdragen.

De verhooring van het gebed blijft niet achterwege. En zij zal hem gegeven worden. Dat is dus zeker. De Heere is een gebedsverhoerend God. Hij geeft de wens van allen, die Hem vrezen, hun bede heeft Hij nimmer afgewezen. De Heere laat niet vergeefs begeren. Hij wekt op tot dit begeren en Hij werkt het door Zijn Geest. Daarom zal het zeker gegeven worden, wat men ook van Hem begeert en wie het ook is, die iets van Hem begeert.

Daarbij moeten we voor ogen houden, dat het gaat om het rechte gebed naar Zijn wil. Daar komt het altijd op aan. En indien wij weten, dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zo weten wij, dat wij de bedes verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben. Zo schrijft Johannes. En dan mogen we niet vergeten, dat de Heere de wijze en de tijd van de verhooring bepaalt. Hij weet Zelf het beste wat iemand behoeft. Niemand komt met de Heere bedrogen uit.

Dat is afdoende tot verlossing van alle dwaasheid. Dan komt er een recht inzicht in eigen

dwaasheid en een verlaten van alle paden der zonde en des doods. Maar dan komt er ook een verloochening van zichzelf en eigen wil in alle wegen, waarin de Heere leidt. Zo komt men in het bezit van ware wijsheid, wordt men onderwezen op de weg des levens om Christus te kennen tot wijsheid, rechtvaardigheid en heiligmaking en zo tot verkrijging van het eeuwige leven. Dan komt er inzicht in de wijsheid van Gods wegen en leidingen en een zich toebetrouwen aan Hem in alle dingen.

De wegen kunnen dan wel moeilijk zijn, maar zo is er toch een volharden in het geloof en wordt men gelouterd door het lijden gelijk het zilver wordt beproefd. In deze weg wordt men meer en meer gelijkvormig aan het beeld van Christus om zo eens volmaakt de Heere toe te behoren.

Jacobus schreef: acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken (beproevingen) valt, wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk. Dit wordt dan verstaan. Dan komt het tot een goedkeuren en aanbidden van de wegen des Heeren. Dan kan men getroost zijn in leed en smart en op de Heere hopen zelfs bij het naderen van de dood.

Het einde is eeuwige vreugde in God. Het licht gaat eens ten volle op. Dan zal er stof zijn om in alles de Heere eeuwig te verheerlijken. De Heere geve ons allen wijsheid van Hem te begeren.

B.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

47.

„Maar waarom zouden de burgers van de stad Verderf zo tegen Plooibaar ingenomen zijn, daar zij zelf toch ook de weg verachten waarvan hij zich heeft afgekeerd?”

Een vraag, waarop Getrouw wel weet te antwoorden, daar hij het meegemaakt heeft. „Zij zeggen: „Hang hem op! Hij is een weerhaan, een ontrouwe!” Ik houd het er voor, dat God Zelf Zijn vijanden tegen hem verwekt heeft en hem tot een aanfluiting heeft gemaakt, omdat hij Zijn weg verlaten had”.

De burgers in de stad Verderf zijn van huis uit niet dubbelhartig. Hun hart is geheel in de zonde, en zonde is geheel in hun hart. Door niemand wordt de stad van zijn geboorte veracht, het zijn echte wereldburgers. Voor een man als de Pelgrim en later als Getrouw, hebben zij in de grond der zaak nog enige achting, en dat te meer daar zij de stad van hun geboorte met een beslist hart hadden verlaten. Voorgoed kwamen zij te vertrekken, hun geboorteakte is opgevraagd en meegenomen.

En waar hebben zij die ingeleverd? Nergens, maar die wordt door hen met ernst bewaard en bitter beweend, want dat is de bron van het verderf der zonde. Uit genade kennen zij de nieuwe geboorte, die uit God is, en hebben uit die hoofde een tweede of nieuwe geboorteakte ontvangen om ingang te bekomen in de stad die fundamenten heeft.

En zo laat het zich begrijpen, dat Plooibaar bij zijn wederkomst in de stad, de plaats die hij had verlaten, niet meer wist te veroveren. Hij werd voor huichelaar gehouden. Eens heeft Getrouw hem op straat ontmoet, maar hij maakte zich uit de voeten en ging aan de andere zijde van de weg, als schaamde hij zich over het gebeurde en zodoende sprak hij hem niet.

„Wel, bij 't begin van mijn reis koesterde ik goede verwachting omtrent die man”, zo sprak de Pelgrim, maar nu vrees ik wel dat hij met de stad zal omkomen. Het is hem gegaan als het spreekwoord zegt: „De hond is wedergekeerd tot zijn uitbraaksel en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk”. En daar Getrouw die vrees ook koestert, zijn zij beiden van gedachte, dat het niet in hun macht staat hem nog terecht te brengen. Dat doet hen besluiten niet meer over hem te spreken. Alleen door het hartvernieuwende werk van de Heilige Geest kan Plooibaar bruikbaar worden in de dienst des Heeren. „Wel, buurman Getrouw, laat ons niet meer over hem spreken. Houden wij ons thans bezig met de dingen, die meer ons zelf betreffen. Vertel mij eens wat u op de weg ontmoet is. Want het zou wel een wonder zijn, als ook gij niet heel wat ondervonden had”. Getrouw stemt toe, hij heeft inderdaad heel wat ondervonden, maar die ondervinding was hem bij lange na niet altijd aangenaam. „Ik ben wel ontkomen aan de poel, waarin gij gevallen zijt, en heb zo, zonder dat ge-

vaar, de poort bereikt. Doch ik ontmoette een vrouw, Wellust genaamd, en die scheen er op uit mij leed te doen”.

„Gij moogt blijde zijn”, zo sprak de Pelgrim, „dat gij aan haar netten zijt ontkomen. Jozef had ook eens eenharde aanval van haar te verduren en is, evenals gij, ontkomen. Maar wat zei zij tot u?”

Ik kan u niet zeggen”, antwoordt Getrouw, „hoe zeer zij trachtte mij te vleien. Zij drong er ten sterkste op aan, dat ik bij haar mijn intrek zou nemen en beloofde mij allerlei genietingen. En dat, zo merkt de Pelgrim op: Behalve het genot van een rein geweten”. Natuurlijk, in de dienst der zonde wordt altijd het sprekende geweten in de eerste plaats het zwijgen opgelegd, desnoods als met een brandijzer toegeschroeid, om niet gekweld te worden door die waarschuwendende stem.

„Maar”, zo sprak Getrouw dan ook in verband met die betekenisvolle opmerking: „Gij weet wat ik bedoel, alle denkbare wereldse en vleselijke genietingen”. En meer heeft zij niet aan te bieden.

„Gode zij dank”, riep de Pelgrim uit, „dat gij haar zijt ontkomen. Haar mond is een diepe gracht, en hij, op wie de Heere vergramd is, zal daarin vallen”.

En terecht, het heeft keer op keer onze aandacht getrokken, dat het vallen in die diepe gracht schier altijd in verband staat met een bepaalde zonde, die men zocht te bedekken met wat vroomheid. „Op wie de Heere vergramd is, zegt de Schrift, zal daarin vallen”. De Pelgrim bedoelt hiermede, dat ons hart en leven altijd gericht moet zijn op het aankleven van de Heere, want in Hem is onze sterkte tegenover de zonde. *In Hem alleen!* „En toch weet ik niet”, zegt Getrouw, „of ik haar wel geheel ontkomen ben”. Een gedachte, die wij ter harte hebben te nemen. Al hebben wij tot roem van Gods genade een overwinning mogen behalen op die zonde, zo is die zonde het nog niet moede geworden alles in het werk te stellen om een overwinning op ons te behalen.

„Maar ik vertrouw toch, al kan Getrouw niet zeggen geheel aan deze zonde ontkomen te zijn, dat gij aan haar wensen niet hebt voldaan?” En dat vertrouwen spreekt de Pelgrim vraagsgewijze uit, om meer te vernemen van zijn innerlijk leven.

„Neen”, zo antwoordt Getrouw, „niet met de daad, want ik herinner mij een oude spreuk: Haar treden houden de heil vast. Ik sloot dus mijn ogen om niet door haar blikken betoverd te worden. Toen beschimpde zij mij en ik ging mijns wegs”. En Jozef nam ook de vlucht om dat kwaad te ontvlieden. Had ik mijn ogen niet gesloten, dan was ik door haar betoverende blikken met machteloosheid geslagen en bezweken. Ik ben dus maar ternauwernood aan haar greep ontkomen”. En daaruit blijkt ons, dat Getrouw geen hoge gedachte had van zichzelf. Een gestalte die hem deed

leven in het besef van zijn afhankelijkheid, en dat zal hem profijtelijk zijn als hij nog dieper geleid zal worden in de verdorvenheid van zijn bestaan.

Op de vraag van de Pelgrim: „En hebt ge niet aan andere aanvallen bloot gestaan?” heeft Getrouw dit geantwoord: „Toen ik aan de voet van de heuvel Moeilijkheid kwam, ontmoette ik daar een zeer oud man, die mij vroeg wie ik was en waar ik heen ging. Ik zeide hem, dat ik een Pelgrim was op weg naar de hemelse stad. Daarop hernam hij: „Gij schijnt mij een eerlijk man, indien gij er lust in hebt, kunt gij mij dienen voor het loon dat ik u geven zal”. Ik vroeg hem naar zijn naam en zijn woonplaats. Hij zeide mij: Mijn naam is de eerste Adam en ik woon in de stad Misleiding. Daarop vroeg ik hem wat voor werk hij had en welk loon hij gaf. Hij zeide mij, dat zijn werk bestond uit genietingen van allerlei aard. „Het loon dat ik geef is, dat ik mijn dienaren tot mijn erfgenamen maak”. Nu was mijn vraag, wat voor woning hij had en wie zijn dienaren waren.

Hij antwoordde mij: „Mijn huis is een huis der maaltijden, en mijn dienaren zijn mijn eigen kinderen”. Ik vroeg nu naar zijn kinderen. „Hij had”, gaf hij mij ten antwoord, drie dochters, genaamd: Begeerlijkheid des vleses, Begeerlijkheid der ogen, en Grootseheid des levens. Indien ik wilde, zou hij ze mij tot vrouw geven. Nu vroeg ik hem nog, hoelang ik in dienst zou moeten blijven. Daarop antwoordde hij: „Zo lang ik leef”.

En zo heeft de eerste Adam duidelijk tot u gesproken vanuit het beginsel der ongerechtigheid. Hij wil voor altijd ons in zijn greep, in zijn dienst hebben.

„Zo, en wat was de uitslag van uw bespreking met hem?” vraagt de Pelgrim belangstellend. „Wel, ik gevoelde eerst wel enige neiging om met de man mee te gaan. Ik vond, dat hij wel aardig sprak, maar toen ik naar zijn voorhoofd zag, terwijl ik met hem sprak, zag ik daarop de woorden: „Legt af de oude mens met zijn begeerlijkheden”.

En met dit woord kwam Getrouw dieper te blikken in het verderf van de oude of eerste Adam en dat hij geneigd was daaraan toe te geven, zodat hij de Wet leerde kennen in haar eis en vloek. Getrouw moest amen zeggen op dit woord: „Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet om dat te doen”. En zo bekomt het hart een welgevallen aan de straf van zijn ongerechtigheid.

A.

R. Kok

2. De grote Synode van Dordrecht 1618-'19

Afkeer en vijandschap.

Er is wel geen synode ooit op onze vaderlandse bodem gehouden, die zo'n stroom van afkeer en vijandschap heeft teweeggebracht, als die van Dordrecht 1618-1619. Die stroom gaat door de drie en halve eeuw, die ons nu bijna van deze kerkelijke vergadering scheiden. En het is niet anders te verwachten, dan dat die stroom door blijft gaan. Opmerkelijk is trouwens, dat wie in de geschiedenis deze stroom volgt, telkens moet ontdekken dat het water niet veel verandert. In de verschillende vormen, waarin de kritiek zich uit, wordt telkens het oude lied gehoord, Uiteraard hebben we hier het oog op de kritiek, die zich aan de kernzaken van Dordt gestoten heeft. Het zou natuurlijk dwaas zijn te zeggen, dat deze synode zonder gebreken geweest is. Van welke vergadering hier beneden zal het ook gezegd kunnen worden?

Echter de stroom van afkeer en vijandschap laat zien, dat de betekenis van deze synode door Gods genade zo groot geweest is. Episcopius, de woordvoerder van de remonstranten, heeft tegenover de vergadering wel gesproken van geringe en kleine dingen, waarom het zou gaan in de verschillen tussen de remonstranten en de contra-remonstranten, maar gelukkig hebben de synodale leden deze

woorden doorzien en zijn niet de war geraakt door de vroom-meeslepemde taal van deze man. De eer van God woog hierbij en het behoud van de zuiverheid van de zaligmakende waarheid. Daarom blijft de betekenis van deze synode daarin het meest spreken, dat het vrijmachtig welbehagen Gods zonder beperking beleden is. Gods verkiezing is het hart van de kerk. En die verkiezing is door middel van deze synode breder uitgewerkt in de belijdenis. Meer vruchten heeft deze synode afgeworpen. Wij denken daarbij niet het allerm minst aan de vertaling van Gods Woord, de Statenvertaling, die gelukkig een bijzondere plaats is blijven houden in het hart van Gods volk. Maar in de vaststelling van de Dordtse leerregels komt uit, dat de kern geweest is Gods vrije genade. Geen redenen uit iets of iemand buiten God, alleen uit God.

Dit was en is tot blijdschap van die de Heere in waarheid vrezen. Hoe zou het anders kunnen? Zij worden alleen zalig door eenzijdig Godswerk. Daarin ligt ook de eer van deze synode, juist vanwege de eer des Heeren. Maar tegelijkertijd ligt daarin de aanstoot van de vijanden tegen deze synode. De grote vijand van Gods kerk heeft altijd op de loer gelegen om de vrije gunst uit te bannen.

De remonstranten niet uitgestorven.

Bogermans krachtige woorden hadden de remonstranten van de synode weggezonden. Vele remonstrantse predikanten werden afgezet en verbannen. Toch bleek het al spoedig, dat daarmee de remonstranten niet uitgestorven waren. Niet alleen vormden zij eigen gemeenten, eerst in het geheim, later openbaar, maar het ergste was, dat binnen de kerk zelf heel gauw openbaar kwam, dat de remonstrantse leer niet uitgebannen was.

Een eeuw na de Dordtse synode wordt deze herdacht in drie preken door ds. Jacobus Leydekker in Middelburg. Ondertussen werden al meerdere predikanten geduld, die min of meer heimelijk de leer van de remonstranten aanhingen. En vooral het optreden van de overheid, die terwille van de vrede meestal op gematigdheid aandrang en bang was voor kerkelijke twisten, bevorderde dit.

Op een andere wijze werd ook de losmaking van de vrije-genadeleer bevorderd. Veel predikanten preekten vanaf de kansel de leer van Dordt, maar op het leven en de wandel van het kerkvolk werd niet gelet. Als het maar trouw bleef aan de orthodoxe leer, was het wel goed. Ook kwam niet uit in hun prediking de beleving van de vrije genade. Dit alles juist in strijd met de belijdenis van Dordt. De synode van Dordt heeft het oog gehad op leer en leven, en in de leerregels van Dordt klopt het bevindelijke leven op een bijzondere wijze. Dit gemis aan beleving en het verval van het leven moesten uiteindelijk weer brengen het verval van de zuivere leer. In een ander kleed kwamen de dwalingen, door Dordrecht in de remonstranten bestreden, weer tevoorschijn in de loop van de 18e eeuw. En was Gods bewarende hand niet uitgestrekt geweest over de kerk des Heeren in de stem van getrouwe gezanten en in het overblijfsel, reeds na ongeveer twee eeuwen aan het begin van de 19e eeuw zou er niets overgebleven zijn van de belijdenis van Gods vrije gunst.

Een erezuil voor Dordt.

9 mei 1819 preekt in de Marekerk te Leiden ds. Nicolaas Schotsman. Geliefd is hij bij het volk, dat de paden van Gods Woord wenst te gaan. Deze avond horen zij een preek ter herdenking van de Dordtse synode. De volgende week weer meer bedoeld als een opwekking tot waakzaamheid. Niet lang daarna worden beide preken uitgegeven onder de titel: „Erezuil ter gedachtenis van de voor twee honderd jaar te Dordrecht gehouden Nationale Synode, opgericht door Nicolaas Schotsman”.

Terwijl bijna ieder zwijgt, nog een getuige! Een grote verachting wordt zijn deel. De erezuil wordt door de verlichten een schandzuil genoemd. Spottend wordt Schotsman

vergeleken met een oude schildwacht, die het in zijn hoofd gehaald heeft om de wacht te betrekken bij de puinhopen van een oud gesticht, waar weinigen meer belang in stellen. Maar ondertussen zorgt God voor een andere erezuil door Zijn Woord in het hart van de Zijnen. Het overblijfsel wordt opgewekt om de vrije genade leer te verbreiden. En het is Gods werk geweest, Die en de leer en de beleving weer in het midden van Gods Kerk geopenbaard heeft. In het leven van ds. Hendrik de Cock is het wonderlijk hoe God gebruik heeft de eenvoudige vromen, die in leer en beleving gehecht waren aan de belijdenis van Gods welbehagen. De Heere Zelf heeft door Zijn Geest niet alleen het hart van De Cock veranderd, maar ook zijn hart geneigd om te ijveren voor het herstel van de zuivere gereformeerde leer in de lijn van Dordt. Dit tot groot verdriet van zijn vroegere leermeester prof. Hofstede de Groot, die in zijn brieven duidelijk een afkeer openbaart van wat hij noemt de doordrijving van de Dordtse leer. Maar de Heere werkte in de harten door Zijn Geest en deed het wonder van Gods welbehagen beleven. En uiteindelijk is dat de beste erezuil.

D. Slagboom

Naar de

35.

CATECHISATIE

Gods mededeelbare eigenschappen of deugden. (vervolg)

Uit Gods wil voortvloeiende, kunnen we verder rangschikken: Gods *goedheid, genade, barmhartigheid, liefde, goedertierenheid en lankmoedigheid.*

Ook deze eigenschappen zijn in God alleen. Goddelijk, volmaakt. God alleen is goed. In Hem is idee en realiteit één. God ontvangt niets in Zichzelf, want Hij is de Zelfgenoegzame, Hij geeft alleen.

Enkel uit goedheid heeft God alles geschapen, om Zijns zelfs wil. Hij had het schepsel niet nodig om verheerlijkt te worden, want Hij verheerlijkt Zich in Zichzelf. Zo is God de „overvloedige Fontein van alle goeden” naar art. 1 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Er is geen goed in enig schepsel dan uit en door Hem. De Bijbel is één lofzang op de goedheid Gods.

Gods goedheid wordt „goedertierenheid” genoemd, zoals zij vrijwillig en verplicht is. (Nupoort Katechisatie blz. 87).

Zij wordt „genade” genoemd, zoals God wel doet aan schuldige schepselen onverdiend; „Barmhartigheid”, naardien God Zich ontfermt over „ellendigen, deerniswaardigen”. „Lankmoedigheid”, zoals God de straf over het schepsel uitstelt en Zijn roepstemmen geeft. Voorts treed Gods goedheid op als „liefde”, waarin God niet slechts Zijn weldaden geeft, maar ook Zichzelf.

De hoogste openbaring van al deze eigenschappen heeft God gegeven in de *zending van Zijn Zoon*. „Alzo lief heeft God de wereld gehad” (Joh. 3 : 16).

Ten opzichte van de openbaring dezer eigenschappen aan het schepsel, moeten we onderscheiden. We hebben bij de „alomtegenwoordigheid” Gods gehoord, dat God Zich niet overal in dezelfde maat uitlaat. B.v. in Zijn liefde en heiligheid.

Zo laat God Zich uit jegens al Zijn schepselen in Zijn goedheid, barmhartigheid en lankmoedigheid, zover God aan alle schepselen wel doet. We zijn gewoon te spreken van Gods algemene goedheid, zelfs (goed verstaan) van algemene genade, waarbij God het schepsel nog in algemene weldaden laat delen, ja onverdiend. Op talloze plaatsen lezen we daarvan in Gods Woord. Denk slechts aan Ps. 36: „O Heere, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen”. „Heere, Gij behoudt mensen en beesten”. In Mattheüs 5: „Want Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden, en regent

over rechtvaardigen en onrechtvaardigen”. (vs. 45). In Hand. 11 : 25: „Alzo Hij Zelf allen het leven en de adem en alle dingen geeft”. En in Psalm 145 : 9 lezen we: „De Heere is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken”.

Zo zijn er „algemene” en „bijzondere” werkingen en gaven van de Heilige Geest. Hebr. 6 wijst op die algemene gaven. Velen van Gods kinderen zijn over deze teksten in bange bestrijding gekomen. De apostel schrijft (vs 4): „Want het is onmogelijk degenen, die eens verlicht zijn geweest en de hemelse gaven gesmaakt hebben en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede Woord Gods en de krachten der toekomende eeuw, en afvallig worden, die, zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekering, als welke zichzelf de Zoon Gods wederom kruisigen en openlijk te schande maken”.

Wat bedoelt de apostel met „eens verlicht zijn geweest en de hemelse gaven gesmaakt hebben, des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn”?

Allereerst een zekere verlichting, waardoor het geweten gaat spreken en enige overtuigingen krijgt van Gods heiligheid, van de zonde, van dood en eeuwigheid. Deze overtuiging gaat gepaard met indrukken, met bidden en zoeken. Zonder meer gaan eze weer over. Dan is dus het zaad van het Woord Gods gevallen op steenachtige plaatsen en onder de doornen, naar Matth. 13. Daarom moet „overtuiging” „overbuiging” worden, zoals onze ouden opmerkten. De overbuiging van het hart is het zaligmakend werk van de Heilige Geest, waardoor het hart van de zondaar wordt verslagen, verootmoedigd en ingewonnen voor de Heere en Zijn dienst, door Gods liefde. Met „hemelse gaven gesmaakt hebben” bedoelt de apostel, dat overtuiging van het geweten gepaard kan gaan met enige verlichting en kennis van het Woord des Heeren, zelfs met blijdschap. Dit smaken is echter niet een „eten”, zoals Jeremia zegt: „Als Uw woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten” (Jer. 15 : 16). „Het goede Woord Gods smaken” uit Hebr. 6 is slechts een oppervlakkig proeven, zoals u iets even op uw tong neemt, doch daarna weer uitspuwt. Christus spreekt in Zijn gelijkenis van het zaad over degenen, die het Woord met vreugde ontvangen. Maar het is voor een tijd, want als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo worden zij terstond geërgerd.

Evenzo is het met „des Heiligen Geestes deelachtig zijn geworden”. Hier staat niet „de Heilige Geest deelachtig zijn geworden”, maar „van de Heilige Geest”, d.i. van Zijn algemene gaven, die bij de dood ontvallen. Wie de Heilige Geest Zelf deelachtig is geworden door wedergeboorte, door vernieuwing des harten, kan die Geest niet meer verliezen, want er is toch immers geen „afval der heiligen” volgens Schrift en Belijdenis. Wel kan de Heilige Geest Zijn krachtige werkingen als ’t ware tijdelijk inhouden, wanneer Gods kinderen Hem bedroeven. De inzinkingen in het geloofsleven zijn hen niet vreemd. Maar die Geest brengt hen weer tot schulderkentenis en wederkeer tot de Heere, De Katechismus zegt in zondag 19: „Maar naar Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest wijkt Hij nimmermeer van ons”.

Dit alles uit Hebr. 6 leide tot ernstig zelfonderzoek. Algemene gaven te bezitten zoals genoemd, is niet genoeg voor de eeuwigheid. Er zullen er zijn, die aan de hemelpoort staan en zeggen: hebben wij niet in Uw straten geleerd, in Uw Naam duivelen uitgeworpen? Maar dan zal Christus tot hen zeggen: „Ik heb u nooit gekend”.

De oprecht ontdekten aan zichzelf zijn juist zo bang voor zelfbedrog, en smeken: „Doorgrond mij, o God; en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten; en zie, of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg”.

Tegenover Gods algemene goedheid, die Hij bewijst aan al Zijn schepselen, openbaart de Heere Zich aan al Zijn uitverkoren volk op

zaligmakende wijze in Zijn goedheid, barmhartigheid en genade, door Christus zo duur verworven.

Efeze 1 en 2 laten dit duidelijk zien. O.a. bijzonder Efeze 2 : 5: „Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levendgemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden)”. Zo bewijst God steeds Zijn liefde en barmhartigheid aan Zijn volk: door Zijn tedere zorg over de Zijnen, waardoor zij uit noden gered, tegen gevaren en vijanden worden beschermt, in droefheid worden getroost.

Daarom leert de Heere Zijn volk in de weg van armmakende genade roemen in vrije genade alleen. „Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen!” En eens zal Gods kerk en Sion eeuwig roemen in de onverdiende zaligheid, Gods deugden verheerlijken, ja, die God eeuwig toebrengen de lof en de dankzegging, de heerlijkheid en de eer.

„'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheeden”.

Zult u in dit koor der gezaligden ook mogen meezingen? Alleen dan, wanneer u hier dit moogt leren op de school der genade.

Brenge de Heere ons op die school en lere Hij ons zingen van goedertierenheid en recht (Ps. 101).

R'dam-West

v. L.

EMANUELS ONDERTROUW

9.

Hier volgt de zesde brief, het antwoord van Emanuël op de brief van de bruid.

Mijn zuster, o bruid.

Het is Mij aangenaam geweest een briefje uit uw hand te ontvangen. Ik heb hetzelfde terstond in- en overziende (met verbetering en Mijn rekommandatie daarbij doende) Mijn Vader ter hand gesteld, Die nevens Mij getoond heeft een welgevallen in hetzelfde te hebben en gij moogt u verzekeren Ons nooit ongenoegen te zullen geven, hoeveel maal ook zulks van u hervat wordt. Ja, Ik betuig u, dat ge voorzoveel in u is, misnoegen veroorzaakt van u zo menigmaal te laten hinderen van Ons niet die en dergelijke geduriglijk toe te zenden. Ik weet zeer wel, dat uw becommerring om zulks niet wel te doen u veelszins terug houdt, maar heb toch van Mijn Vader noch van Mij niet langer zulke onbetamelijke gedachten, alsof Wij minder liefde en barmhartigheid hadden dan mensen, die boos zijn omtrent hun kinderen. Want wat vader is er, die het verzoek en geschrift van zijn kind verwerpen zal, omdat het niet zo ordentelijk en al stamelende gesproken is! Of, omdat de letters niet zo net en de woorden zo wel niet geschikt noch gespeld zijn, bijzonder als daarbij komt, dat het wenst zonder fouten te mogen spreken of schrijven, en dat het zijn misslagen beklagt en daarover zijns vaders gunst verzoekt; immers zal er zo'n vader (indien er enige liefde in hem is) nergens gevonden worden.

Schrik dan en schaam u van ooit te denken, dat Wij, Die oneindige liefde en ingewanden van barmhartigheid hebben, uw woorden en brieven verwerpen zouden om dergelijke bijkomende fouten, welke ge beklagt, wenst te verbeteren en waarover ge Onze gunst eh meedogen verzoekt. Neen, neen, wacht toch van Onze liefde wat beter en gedenk, dat Ik in Mijn geschrift u gezegd heb: indien gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader goede gaven geven die Hem daarom bidden. En houd u dan verzekerd, dat Wij het beste van uw begeerten voldoen zullen. Maar houd ook in gedachten, dat Ik na de kennis die Ik van uw gestalte en staat genomen heb, best weet, wat u volgens dezelve (en om Mijn oogmerk te bereiken) van node is en dat Ik alles schoon maak op Mijn tijd. Geloof ook, dat Ik als een goed en wijs Medicijnmeester u veeltijds groter weldaad bewijs wanneer ge zelf het tegendeel meent te ondervinden, dan wanneer Ik u veel zoetigheid deelachtig maakte.

Uw gebrek is kwaadaardig en tot in het gebeente doorgedrongen en daarom is het nodig, dat u dikwijls een bittere drank wordt toegevoegd, niet alleen om u zoveel zekerder te genezen, maar opdat ge ook enigszins zoudt gewaar worden hoe bitter het is uw Maker te verlaten. Ook om medelijden te leren hebben met anderen, die verzocht worden. En wel voornamelijk, opdat ge eens van al uw gebrek verlost en al Mijn weldaden deelachtig zijnde u des te gevoeliger daarover mocht verblijden en Mij en Mijn Vader te hartelijker en te zuiverder liefhebben en danken.

Ik weet wel, dat ge begerig zijt om van dit alles gevoelige verzekering te hebben, maar geloof, dat Ik uw woonplaats tot een treur- en strijdperk geordonneerd heb en dat die verkwikkende ontmoetingen (welke Ik somtijds deze of gene van Mijn ondertrouwen deelachtig maak) wel bekwaam zijn om het hart (in de tijd des genietens) wat te verheugen en op te beuren, maar geenszins om zich daarop te verzekeren, nademaal de verzekering daarop gefondeerd zijnde met het ophouden dier zoetigheid zekerlijk bezwijken zou.

Maar Mijn Woord is zeer vast en altijd hetzelfde. En daarin heb Ik verklaard, dat allen, die uit eigen ondervinding als alleszins schuldigen, naakten, blinden en ellendigen met verlegenheid tot Mij komen om als zodanigen met Mij te willen ondertrouwen, opdat zij Mij en Ik haar geheel en al tot een eigendom mochten worden en om also door Mij van al haar kwaad verlost en Mij tot een welbehagende bruid gemaakt te worden, zekerlijk van Mij zullen worden aangenomen en in Mijn vrede- of huwelijksverbond worden ingelaten: want al, die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen.

En Ik zweer u, dat bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar het verbond mijns vredes zal niet wankelen tot in eeuwigheid. Laat dat de grond zijn van uw verzekering en gij zult bevestigd worden.

En houd overzulks alles voor een werk van de oude bedrieger en voor het verstand van een dwaas, dat u hierin terughoudt, dewijl het nooit uit Mijn mond gevloeid is noch in Mijn hart is opgekomen dezulken van Mij af te drijven. En al is 't ook, dat ge zowel in 't geloof, als in andere deugden veelszins uw gebrek zult gewaar worden, zo geloof, dat Ik genegen ben om al uw gebrek te genezen, niet zal nalaten (Mij blijvende aankeven) te blijven, Die Ik ben, uw liefhebbende en getrouwe Bruidegom.

En nadat ge nog een weinig gestreden en in de woestijnen omgedwaald zult hebben, zal Ik u brengen daar Ik ben en u doen genieten verzadiging van vreugde bij Mijn aangezicht en lieflijkheden aan Mijn rechterhand eeuwiglijk. Vaarwel.

Deze brief mist zijn uitwerking niet. Dat hopen we later te zien.

B.

Leestafel

In antwoord. Uitgave van „Het Reformatorische Boek”, Vliegwielastraat 52, 's-Gravenhage, giro 228704.

Dit boek is samengesteld door F. Troost. Medewerkers waren verder vele Hervormd Gereformeerde predikanten, een ingenieur en een arts. Het boek bevat de antwoorden op vragen, die gesteld zijn naar aanleiding van een landelijke rondvraag.

De waarde van het boek vinden we omschreven in het antwoord op vraag 105: Waarin bestaat de gemeenschap met God? Daar wordt o.a. dit opgemerkt: „Het mag evenwel bijzonder verblijdend genoemd worden, ook juist met het oog op het karakter van deze tijd, gekenmerkt door voortgaande verzaking van de geestelijke goederen het meer en meer opgaan in de dingen van het tijdelijke leven, dat een werk als In Antwoord verschijnen kan, waardoor wij geholpen kunnen worden bij de zo hoogst noodzakelijke bezinning op de belangrijkste levensvragen, gesteld in de belichting van Gods Woord”.

Er zijn vele belangrijke vragen bij op allerlei gebied. Door de verscheidenheid van de vragen en het feit, dat er vele medewerkers waren, kon natuurlijk niet worden bereikt, dat het boek een afgesloten geheel vormt. Sommige vragen zijn uitvoerig, andere weer beknopt beantwoord. Bepaalde zaken komen in verschillende antwoorden terug.

Een aantal vragen ziet op de situatie, waarin de Hervormd Gereformeerden zich bevinden. De meeste vragen hebben echter een algemene betekenis en konden ook in onze kringen gesteld worden. In het algemeen kunnen we wel met de antwoorden instemmen. Hier en daar hebben we een bedenking. Soms zouden we graag gezien hebben, dat de beantwoorder wat dieper op de zaak was ingegaan. Maar dat neemt niet weg, dat we waardering hebben voor deze uitgave. Het lezen van dit boek kan ook onder ons tot bezinning brengen. Daarom kunnen we het van harte aanbevelen.

Er zijn in totaal 209 vragen en antwoorden. Daarachter volgt een „in dankbare herinnering aan prof. Dr. J. Severijn” en een artikel van deze overleden hoogleraar over „De Geest der Waarheid”.

Aan het einde is een beknopt register toegevoegd. Dit maakt het opzoeken van bepaalde onderwerpen, die in dit boek behandeld zijn, gemakkelijk.

Het gehele boek telt bijna 500 blz. De tweede druk is al verschenen. Het is gebonden in prachtband met stofomslag, is gedrukt op prima papier en kost f 19,—, franko thuis.

Chr. Kweekschool „De Driestar” GOUDA

Zo spoedig mogelijk voorlopige aanmelding van leerlingen (o.a. in verband met aanvraag rijksstudietoelagen, die vóór 1 februari 1968 bij het Rijk moeten zijn ingediend) en met verdeling van beschikbare plaatsruimte in internaten:

1. h.a.v.o.: klas 4.

Duur der opleiding: 2 jaar. Vereist: ulo-diploma of bewijs van overgang van klas 3 naar 4 gymnasium, h.b.s., m.m.s., handelsdagschool of havo-school.

Het havo-diploma geeft o.a. toegang tot de kweekschool. Ook leerlingen, die na behalen havo-diploma niet verder studeren, zijn welkom.

2. kweekschool.

Duur der opleiding: 2 of 3 jaar.

Vereist: diploma gymnasium, h.b.s., havo of m.m.s.

Aanmelding bij de directeur, de heer P. Kuijt, Ronsseweg 557, Gouda, telef. 01820-6842.

Preken voor uw bandrecorder!

per 1 febr. a.s. verkrijgbaar:

Elke maand 4 Catechismuspreken (vanaf Zondag 1 t/m Zondag 52) door Ds. H. VAN LEEUWEN te Rotterdam-West.

Eerste 4 preken op nieuwe band (4 sporen) 13 cm band; snelheid 4,75 of (4 sporen) 18 cm band; snelheid 9,5.

U kunt dan elke maand deze nieuwe band terugsturen waarop wij de volgende 4 preken opnemen. Geef u spoedig op voor deze serie preken!

J. Z. van Leeuwen, Rotterdamse Rijkweg 174, Rotterdam-8. Telef. 010-158926.

BOEKEN

die in de boekbespreking worden aanbevolen, worden graag zonder prijsverhoging FRANKO THUIS geleverd door:

Boekhandel J. Butijn - Woerden

Nieuwstraat 15 - Telef. 03480-2889

„DE DRIESTAR” GOUDA

(HERHAALDE OPROEP)

voorlopige aanmelding van leerlingen voor klas I (brugklas) der I.V.O.-school. Vereist: goed eindrapport lagere school. Duur: opleiding I.V.O.-diploma ongeveer 4 jaar. Goede aansluiting op klas 4 havo.

Bij voorlopige opgave wordt uitvoerig prospectus met inlichtingen toegezonden.

Aanmelding bij de heer P. Kuijt, Ronsseweg 557, Gouda, telef. 01820-6842.

Reeds velen hadden baat bij het bestrijden van hun kwaal of ziekte met behulp van onze doeltreffende en beslist onschadelijke KRUIDEN, o.a.

- ASTMATISCHE BRONCHITIS
- BORST en HOEST
- BLOEDZUIVEREND
- BLAAS en URINE
- VERMAGERING
- REUMATIEK
- LAXEER
- MAAG
- EXCEEM
- ZENUWEN
- GALSTEEN
- NIERSTEEN
- BEDWATEREN
- VERHOOGDE BLOEDDRUK

Alle pakken kruiden zijn voldoende voor een maand.

Prijs f 6,- p. pak.

GEEN VERZENDKOSTEN!

Bestellingen gaarne per giro.

DROGISTERIJ SIKKING

BARREVOETESTRAAT 5, HAARLEM

Tel. 023 - 17137 Giro 17811